

Co se může pokazit, pokazí se

Málokdo ví, že za vznikem tzv. Murphyho zákonů, tedy jakýchsi popsaných „zákonů schválnosti“, stojí výrok leteckého inženýra E. A. Murphyho, který žil v letech 1918–1990, který pracoval na bezpečnostních kritických systémech, a tímto způsobem údajně komentoval pokus, kde se najednou stalo tolik nepravděpodobných věcí, že se to zcela vymykalo jak zdravému rozumu, tak i statistickým výpočtům všeho druhu. Americký spisovatel Arthur Bloch pak shrnul v r. 1977 poprvé podobná tvrzení do knihy Murphyho zákony, vydané mj. také česky.

Když jsem se s kolegy bavila o pracovních úrazech, které vznikly právě způsobem „to nevymyslíš“, vzpomněla jsem si i na jeden vážný úraz oka, kdy po úderu kladiva do upevňovacího šroubu se odštípl drobný kousek materiálu, který následně zaměstnanec trefil přímo do oka. Nedělal se v tu chvíli nic zakázaného, nebyl porušen pracovní postup zaměstnavatele ani na tuto práci nebyla stanovena povinnost nosit OOPP. Byl jen v tu chvíli aplikován další z Murphyho zákonů - „*když to nejde opravit po dobrém, udělej to po zlém – jestli se to ulomí, šlo o vadnou část*“. Dalo by se říci nešťastná náhoda...ale co když by ten grot (správně česky otřep) odlétl ne ze šroubu, ale z kladiva?

Z hlediska základního dělení nářadí můžeme hovořit o dvou hlavních skupinách – nářadí se samostatným pohonem (motorové, pneumatické) a nářadí poháněné pouze lidskou silou (ruční nářadí). Jsou to z velké části právě ty věcičky, které všude taháme sebou v montážních brašnách, které věčně hledáme a používáme je k běžným opravám jak doma, tak i v práci, jestliže máme v popisu své činnosti např. údržbu či opravy všeho druhu.

Pokud bychom kvůli ručnímu nářadí nahlédli do legislativy, překvapivě narazíme nejen na všeobecnou povinnost zaměstnavatele danou mj. zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, kdy dle odst. 1 je *zaměstnavatel povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány, a pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány*, ale též, pokud se posuneme proti proudu času, vykoukne na nás i vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, kde v § 200 je popsán konkrétní požadavek na ruční nářadí a pracovní pomůcky, a to, aby *rukojeti, násady a jiná místa, kde je třeba nářadí uchopit, musí být hladce opracována a vhodně tvarována, násady a rukojeti musí být zajištěny proti uvolnění a úderné plochy a hroty nářadí nesmějí mít otřep nebo trhliny*. Pokud si k tomu přidáme ještě další legislativou stanovené povinnosti, jakými je odpovědnost zaměstnavatele za BOZP všeobecně (zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 102) a povinnost provádět kontroly minimálně 1x ročně v souladu s požadavkem nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí (prosím, všimněte si, že je v jeho názvu opravdu napsáno slovo *nářadí*), máme tu malér – byla někde stanovena zaměstnavatelem např. povinnost kontrolovat i nářadí, ať už pravidelně konkrétní osobou nebo před započetím práce samotným zaměstnancem? Možná ano, možná ne... v každém případě by tak závažný úraz, jako je poškození oka, měl minimálně spustit lavinu opatření a kontrol interních předpisů s cílem, když ne přímo rizika odstranit, tak je alespoň minimalizovat.

Pokud by nešlo o oko, mohlo by se kontrola ručního nářadí zdát jako legrace nebo zcela promarněný čas, ale co když ta doba, kdy nám ještě zbývala v práci chvilka i na úklid dílny a ponků, kontrolu nářadí v šuplících a montážních taškách, doba pracovního vyučování ve školách a poctivého zácviku na pracovišti, kde nás to ti zkušenější učili, nebyla zase až tak špatná a zavrženíhodná? Ano, každé řešení plodí nové problémy, na druhé straně - 2. Murphyho zákon (ke kterému se sám Murphy údajně nehlásí) zní: „*Co se nemůže pokazit, pokazí se také.*“ A s tím bychom měli každý den počítat...

Dana Žáková, oddělení BOZP